www.sgbauonline.com

AU–2196

M.A. (Part—II) Examination

SANSKRIT

Paper—IV

(Sarvasadharan)

समय — तीन घण्टे] [पूर्णाङ्क — 100

सूचना :— अन्यथा निर्देशाभावे उत्तराणि स्वीकृतभाषयैव लिखत।

1. अधोलिखितेषु कमपि **एकतमं** विषयमधिकृत्य समुचितविस्तरं निबन्धं लिखत — 20

   (i) विद्याधनं सर्वधनप्रधानम्।

   (ii) संस्कृतस्य रक्षार्थं प्रसारार्थं चोपायाः।

   (iii) छात्राः राजनीतिश्च

   (iv) विज्ञानस्य लाभाः दोषाश्च।

   (v) संगणकस्य आवश्यकता।

2. अधोलिखितेषु विषयेषु **एकतमं** विषयमधिकृत्य संस्कृतभाषया पत्रलेखनं कुरुत — 10

   (i) सखीं प्रति स्वस्य दिनचर्याविषये पत्रं लिखत

   (ii) स्वमित्रं स्वस्य कुशलवार्तां पत्रद्वारा सूचयतु।

   (iii) महाविद्यालये अधिव्याख्यातापदस्य प्राप्त्यर्थं आवेदनपत्रं प्रेषयतु

   (iv) महाविद्यालये संजातस्य स्नेहसम्मेलन-समारोहस्य वृत्तान्तं पत्रद्वारा स्वभगिन्यै सूचयतु।

3. (अ) अधोलिखितस्य गद्यांशस्य अनुवादं कुरुत — 10

   कस्मै नाम ग्रीष्मसमयो रोचते ? सर्वोऽपि तस्माद् बिभेति। सत्यं यत् शिशिरे ऋतौ शीतार्तं शरीरं सूर्यातपं वाञ्छति परं वसन्तेऽपि उष्मा पर्याप्तः शीतलत्वाय। नहि किन्तु अयम् अतितीव्रः ग्रीष्मातपः येन सरोवराः सरितः च जलानि क्षीयन्ते। अल्पाल्पेषु स्रोतस्सु तु जलस्य नामापि नावशिष्यते। छायातरवः विरलपत्राः भवन्ति। पाण्डुपर्णानि नूनं कातराणीव वातास्फोटेन दिशि विदिशि धावन्ति। वात्या अपि महत् ताण्डवं कुर्वन्ति।

अथवा

www.sgbauonline.com

www.sgbauonline.com

मन्ये अभवत् न रविवासरः । तस्मिन् दिने मद्गृहागमनाय तया अत्योत्कण्ठया प्रतीक्षिता पर [illegible] [illegible] समयम् गन्तुम् [illegible] न निर्गन्तुः । [illegible] गतिः । [illegible] सा गृहे तस्मिन् [illegible] [illegible] [illegible] च नष्टश्रीकं गृहं कथं तस्यै अरोचिष्यत् । न सा मया यथापूर्वं प्रफुल्लवदना समीक्षिता । अहमपि यथाभिलषितं [illegible] [illegible] [illegible]

(ब) अधोलिखितेषु द्वयोः पद्ययोः अनुवादं कुरुत :— 10

(i) प्रारभ्यते न खलु विघ्नभयेन नीचैः

प्रारभ्य विघ्नविहता विरमन्ति मध्याः ।

विघ्नैः पुनः पुनरपि प्रतिहन्यमानाः

प्रारब्धमुत्तमजनाः न परित्यजन्ति ॥

(ii) विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनम्

विद्या भोगकरी यशः सुखकरी विद्या गुरूणां गुरुः ।

विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परा देवता

विद्या राजसु पूज्यते न तु धनं विद्याविहीनः पशुः ॥

(iii) जाड्यं धियो हरति सिञ्चति वाचि सत्यं

मानोन्नतिं दिशति पापमपाकरोति ।

चेतः प्रसादयति दिक्षु तनोति कीर्तिं

सत्संगतिः कथय किं न करोति पुंसाम् ॥

(iv) लभेत सिकतासु तैलमपि यत्नतः पीडयन्

पिबेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितः ।

कदाचिदपि पर्यटन् शशविषाणमासादयेत्

न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥

4. (अ) अधोलिखितेषु कमप्येकं विषयमधिकृत्य यथोचितं विस्तरं लिखत :— 15

(i) खण्डकाव्यानि ।

(ii) सन्देशकाव्यानि

(iii) संस्कृत स्तोत्रसाहित्यम् ।

www.sgbauonline.com

www.sgbauonline.com

(ब) अधोलिखितेषु विषयद्वयमधिकृत्य टिप्पणीं लिखत :— 10

(i) उत्तररामचरितम् ।

(ii) गीतगोविन्दम् ।

(iii) बिल्हणः

(iv) भासः ।

5. (अ) अधोलिखितेषु कमप्येकं विषयमधिकृत्य यथोचितं विस्तरं वर्णयत — 15

(i) रामायण महाभारतयोः तुलना ।

(ii) गद्यकाव्यानि ।

(iii) नाटकस्य उत्पत्ति-विकासं च ।

(ब) अधोलिखितेषु विषयद्वयमधिकृत्य टिप्पणीं लिखत — 10

(i) सुबन्धुः

(ii) हितोपदेशः

(iii) दशकुमारचरितम्

(iv) श्रीहर्षः

www.sgbauonline.com

www.sgbauonline.com

www.sgbauonline.com